

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» br. 95/12 i 41/16), člana 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» br. 96/13 i 89/16) i člana 12. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 103/08), izdajem

IZVJEŠTAJ O PREGLEDU GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2019. GODINU **STRANKE DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI**

Broj: 03-07-6-285/20
Sarajevo, 24.08.2021. godine

SADRŽAJ

MIŠLJENJE REVIZORA	3
1. UVOD	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE	4
3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA	5
Predmet pregleda i kontrole.....	5
Cilj pregleda i kontrole	5
Obim pregleda i kontrole	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE.....	5
5. NALAZI I PREPORUKE	5
5.1 NALAZI.....	5
5.2 PREPORUKE	9

MIŠLJENJE REVIZORA

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka izvršila je pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Stranke demokratske aktivnosti za 2019. godinu.

Rukovodstvo političke stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, te uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Pregled smo obavili u skladu sa revizijskim standardima primjenjivim na angažmanu u pregledu. Ovi standardi zahtijevaju da planiramo i izvršimo pregled da bi dobili umjerenu pouzdanost da stranka nije značajno kršila odredbe Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregled je ograničen na kontrolu godišnjeg finansijskog izvještaja političke stranke i primjenu analitičkih procedura na podacima iz finansijskih izvještaja, pa prema tome ne obezbjeđuju pouzdanost koja bi se dobila izvršenom revizijom u prostorijama stranke.

Na osnovu našeg pregleda utvrđeno je sljedeće:

Pregledom godišnjeg finansijskog izvještaja za 2019. godinu, utvrđeno je da je Stranka demokratske aktivnosti prekršila odredbe člana 4. stav (1), člana 8. stav (1), člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka

Na osnovu našeg pregleda, odnosno kontrole finansijskog izvještaja, osim gornje napomene, nismo zapazili ništa značajno što bi ukazalo na nedostatke u finansijskom izvještaju ili na finansiranje ove političke stranke suprotno odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

1. UVOD

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) izvršila je pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Stranke demokratske aktivnosti za 2019. godinu.

Pregled i kontrola finansijskog izvještaja su provedeni u skladu sa članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka.

Zbog činjenice da nije obavljena revizija u prostorijama političke stranke, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja, Stranka demokratske aktivnosti finansirala se iz sljedećih izvora:

R/B	Izvori finansiranja	Iznos (KM)	Struktura (%)
1.	Članarina	0,00	0,00
2.	Prilozi fizičkih lica (3-a)	21.768,76	4,93
3.	Prilozi pravnih lica (3-b)	0,00	0,00
4.	Prihodi od imovine (3-c)	0,00	0,00
5.	Prihodi od dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke (3-d)	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona (3-e)	3.622,50	0,82
7.	Prihodi iz budžeta (3-f)	415.859,74	94,25
8.	Prihodi od propagande (3-g)	0,00	0,00
I	Ukupni prihodi (1-8)	441.251,00	100,00
II	Ostali prihodi i drugo	0,00	0,00
	Izvori finansiranja (I+II)	441.251,00	100,00

U godišnjem finansijskom izvještaju stranka je iskazala rashode u ukupnom iznosu od 403.377,47 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke je Stranka demokratske aktivnosti. Skraćeni naziv stranke je A-SDA.

Stranka demokratske aktivnosti registrovana je kod Općinskog suda u Bihaću, rješenjem broj: 017-0-RegPo-08-000002 od 08.02.2008. godine. Rješenjem Općinskog suda u Bihaću broj: 017-0-RegPo-14-000002 od 26.02.2014. godine upisana je promjena lica ovlaštenog za zastupanje stranke.

Sjedište političke stranke je u Cazinu, Cazinskih brigada bb.

Lice ovlaštena za zastupanje stranke je Nermin OGREŠEVIĆ, predsjednik stranke.

Lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja za 2019. godinu je Muhamed ALIĆ.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2019. godinu, organizacionu strukturu Stranke demokratske aktivnosti čine:

- Centrala A-SDA u Tuzli,
- Glavni odbor A-SDA u Sarajevu,
- 4 kantonalna odbora,
- 6 gradskih odbora i
- 29 općinskih odbora.

3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA

Predmet pregleda i kontrole je godišnji finansijski izvještaj Stranke demokratske aktivnosti za 2019. godinu.

Cilj pregleda i kontrole je da revizor na bazi finansijskog izvještaja pokuša da ustanovi da li je politička stranka u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka. Ukoliko revizor na bazi kontrole finansijskog izvještaja utvrdi određena kršenja navedenih zakona, ocjenjuje da li je potrebno izvršiti reviziju u prostorijama stranke da bi mogao izraziti mišljenje o tome da li se stranka finansirala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

Obim pregleda i kontrole finansijskih izvještaja Stranke demokratske aktivnosti obuhvata kontrolu i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Služba za reviziju obavila je reviziju i pregled finansijskih izvještaja Stranke demokratske aktivnosti u periodu od 2008. do 2018. godine, nakon čega su izdati izvještaji o reviziji, odnosno izvještaji o pregledu sa nalazima revizije, mišljenjem revizora i preporukama stranci.

Nakon izvršenog pregleda godišnjeg finansijskog izvještaja za 2018. godinu, Služba za reviziju je izdala Izvještaj o pregledu sa mišljenjem revizora, nalazima revizije i preporukama stranci da finansijska sredstva obezbijedena za finansiranje stranke koristi u skladu sa utvrđenim Rebalansom programa utroška sredstava, da se ne finansira iz izvora koji su zabranjeni političkim strankama, da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da uspostavi tačne evidencije o rashodima i novčanim tokovima stranke, da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i da sa posebnog računa za finansiranje kampanje plaća isključivo troškove kampanje.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2019. godinu, utvrđeno je da Stranka demokratske aktivnosti nije ispoštovala preporuke revizije.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 NALAZI

a) Stranka demokratske aktivnosti nije postupila u skladu sa odredbama člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Stranka demokratske aktivnosti je 12.11.2019. godine usvojila Program o izmjenama utroška sredstava za 2019. godinu, koji je dostavljen Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine 04.12.2019. godine. U okviru Programa o izmjenama utroška sredstava za 2019. godinu kojim je planiran utrošak sredstava u ukupnom iznosu od 491.646,30 KM, stranka je, pored troškova tekućeg perioda, planirala i sredstva za nabavku stalnih sredstava u iznosu od 15.000,00 KM i obaveze iz prethodnog perioda u iznosu od 65.500,00 KM.

Uvidom u finansijski izvještaj stranke utvrđeno je da je stranka u 2019. godini ostvarila ukupne rashode u iznosu od 403.377,47 KM.

(1) Pregledom finansijskog izvještaja i finansijske dokumentacije, utvrđeno je da je politička stranka sredstva u iznosu od 12.630,17 KM utrošila mimo svog finansijskog plana rashoda, odnosno Programa o izmjenama utroška sredstava za 2019. godinu, kako slijedi:

- Stranka je *Troškove zakupa* prekoračila za 2.265,10 KM. *Troškove zakupa* stranka je planirala u iznosu od 75.000,00 KM, a iste je ostvarila u iznosu od 77.265,10 KM.;
- Stranka je planirala *Humanitarne rashode* u 2019. godini u iznosu od 3.000,00 KM, a iste je ostvarila u iznosu od 4.000,00 KM, što je za 1.000,00 KM više od planiranog iznosa.;
- *Troškovi sitnog inventara* prekoračeni su za 214,32 KM. Stranka je *Troškove sitnog inventara* planirala u iznosu od 4.000,00 KM. U obrascu 4.1 (režijsko-administrativni i ostali troškovi) na stavci *Troškovi sitnog inventara* stranka je iskazala troškove u iznosu od 3.796,92 KM, dok je dio u iznosu od 417,40 KM iskazala kao *Troškove ostalog materijala.*; i
- Stranka demokratske aktivnosti nije planirala *Troškove obezbjeđenja*, a iste je ostvarila u iznosu od 9.150,75 KM.

(2) Stranka demokratske aktivnosti je u obrascu 4.2 (troškovi propagande) godišnjeg finansijskog izvještaja, između ostalih troškova, iskazala troškove izborne kampanje za 2019. godinu u iznosu od 16.655,03 KM.

Uvidom u račun dobavljača „IDK STUDIO“ d.o.o. Bihać broj: 32-01-2019 od 28.01.2019. godine u iznosu od 1.123,28 KM, utvrđeno je da su stranci fakturisane marketinške usluge za kandidata Nedžada Kudelića na izborima za Načelnika općine Bužim. Takođe, uvidom u ostale račune propagande, utvrđeno je da je stranka, pored marketinških usluga, za učešće na izborima 2019. godine utrošila i sredstva za plakate, reklamne panoje i druge troškove propagande u iznosu od 15.531,75 KM.

Prema podacima iz Ovjerene kandidatske liste za učešće na prijevremenim izborima za načelnika općine Bužim utvrđeno je da je Nedžad Kudelić za učešće na izborima ovjeren kao nezavisni kandidat, a ne kao kandidat Stranke demokratske aktivnosti. Takođe, predsjednik stranke je u Izjavi broj: 01-0103/21 od 19.02.2021. godine naveo da stranka nije formalno učestvovala na prijevremenim izborima za načelnika općine Bužim, ali da je podržala jednog od nezavisnih kandidata.

Na osnovu navedenog, smatramo da je Stranka demokratske aktivnosti finansijska sredstva u iznosu od 16.655,03 KM, koja su obezbjeđena za finansiranje stranke, utrošila u svrhu kampanje nezavisnog kandidata, tj. mimo programa utroška sredstava, čime je prekršila odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

b) Stranka demokratske aktivnosti prekršila odredbe člana 8. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Stranka demokratske aktivnosti je tokom 2019. godine ostvarila nenovčanu donaciju Udruženja žena „Ključki biseri“ Ključ po osnovu besplatnog korištenja poslovnog prostora, površine 34,5 m², koju je u obrascu 3-e (nenovčane donacije i računi koje stranka nije imala obavezu da plati) godišnjeg finansijskog izvještaja iskazala u iznosu od 976,50 KM.

Uvidom u akt Općine Ključ utvrđeno je da je Općina Ključ prostorije dodijelila Udruženju žena „Ključki biseri“ Ključ, koje je, zatim, sklopilo poseban ugovor sa političkim strankama.

S obzirom da je Udruženje žena „Ključki biseri“ Ključ u toku 2019. godine finansirano javnim sredstvima¹, donacija navedenog udruženja političkoj stranci zabranjena je u skladu sa odredbama iz člana 8. stav (1) tačka g) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

¹ Općina Ključ je u 2019. godini Udruženju žena „Ključki biseri“ Ključ isplatila sredstva u iznosu od 1.000,00 KM po osnovu Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava br. 02-49-1434/19 za finansiranje projekta „Prevencija nasilja-aktivizam mladih“.

c) Stranka je prekršila odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Na osnovu obavljenog pregleda godišnjeg finansijskog izvještaja i dodatne dokumentacije, utvrđeno je da Stranka demokratske aktivnosti nije uspostavila pravilne i potpune evidencije o svojim rashodima, obavezama i novčanim tokovima i nije godišnji finansijski izvještaj popunila u skladu sa odredbama Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka (u daljem tekstu: Pravilnik), čime su prekršene odredbe člana 11. stav (1)² i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- (1) Stranka demokratske aktivnosti je u poslovnim knjigama pogrešno evidentirala i u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala promet ostvaren putem transakcijskog računa, čime je prekršila odredbe člana 11. Pravilnika.

U obrascu 2 (promet svih transakcijskih računa političke stranke) finansijskog izvještaja i poslovnim knjigama stranka je iskazala transakcijski račun broj: 1321002007661291 kod NLB banke sa sljedećim prometom: stanje na dan 01.01.2019. godine u iznosu od 10.814,67 KM, promet ulaza u iznosu od 437.638,50 KM, promet izlaza u iznosu od 441.394,15 KM i stanje na dan 31.12.2019. godine u iznosu od 7.052,02 KM.

Uvidom u izvode sa transakcijskog računa stranke utvrđeno je sljedeće: stanje na dan 01.01.2019. godine u iznosu od 10.814,67 KM, promet ulaza u iznosu od 437.628,50 KM, promet izlaza u iznosu od 441.384,15 KM i stanje na dan 31.12.2019. godine u iznosu od 7.052,02 KM.

- (2) Služba za reviziju je utvrdila da stranka u poslovnim knjigama nije pravilno evidentirala svoje rashode, dio troškova po računima iz 2018. godine evidentirala je kao troškove tekućeg perioda, te u obrascima godišnjeg finansijskog izvještaja nije pravilno iskazala rashode.

- Stranka demokratske aktivnosti je u poslovnim knjigama za 2019. godinu na kontu 40400-*troškovi osiguranja i kamate* evidentirala troškove po osnovu registracije motornog vozila (troškove osiguranje vozila, troškove tehničkog pregleda i druge obaveze po osnovu registracije vozila) u iznosu od 825,26 KM, te troškove obezbjeđenja (fizičke zaštite) po računima iz 2018. i 2019. godine u ukupnom iznosu od 9.150,75 KM, odnosno ukupno 9.976,01 KM.

Uvidom u obrazac 4.1 (režijsko-administrativni i ostali troškovi) godišnjeg finansijskog izvještaja utvrđeno je da je stranka navedene troškove iskazala kao troškove kamate u iznosu od 735,15 KM i troškove obezbjeđenja u iznosu od 9.240,86 KM.

Kontrolom dostavljenih računa utvrđeno je da su troškovi fizičkog obezbjeđenja iznosili 9.150,75 KM i to: troškovi obezbjeđenja po računu dobavljača „Bakrač security“ d.o.o. Bihać iz 2018. godine u iznosu od 4.575,00 KM, te troškovi obezbjeđenja po računima istog dobavljača iz 2019. godine u ukupnom iznosu od 4.575,01 KM.

Na osnovu navedenog, utvrđeno je da stranka nije u poslovnim knjigama pravilno evidentirala troškove, kao i da je u obrascu 4.1 troškove osiguranja vozila i druge troškove registracije iskazala kao troškove kamate, odnosno troškove obezbjeđenja, čime je prekršila odredbe člana 21. i 22. Pravilnika.

---

² Politička stranka dužna je voditi poslovne knjige i podnositi finansijske izvještaje na način koji je utvrđen zakonom i drugim propisima u skladu sa zakonom.

- Stranka u godišnjem finansijskom izvještaju nije pravilno iskazala podatke o troškovima stipendija i donacijama fizičkim licima.

Naime, stranka je u obrascu 4.1 (režijsko-administrativni i ostali troškovi) godišnjeg finansijskog izvještaja iskazala troškove stipendija u iznosu od 3.500,00 KM. Kontrolom dostavljene dokumentacije, utvrđeno je da su troškovi stipendija iznosili 3.000,00 KM, što je stranka trebala i iskazati u obrascu 4.1.

Uvidom u poslovne knjige uvrđeno je da je stranka troškove po osnovu pomoći isplaćene fizičkim licima evidentirala u poslovnim knjigama na dva različita konta u ukupnom iznosu od 3.500,00 KM, te je ove troškove u obrascima 4.1 godišnjeg finansijskog izvještaja iskazala u ukupnom iznosu od 3.000,00 KM, i to kao *donacije fizičkim licima* u iznosu od 1.000,00 KM, odnosno *humanitarne rashode* u iznosu od 2.000,00 KM.

Pored navedenog, stranka na sredstva isplaćena fizičkim licima po osnovu pomoći nije, u skladu sa poreskim propisima, obračunala i platila porez na dohodak i pripadajuće doprinose.

S obzirom da nije obračunala i platila porez na dohodak i pripadajuće doprinose na isplaćena sredstva, stranka rashode i obaveze po ovom osnovu nije evidentirala u poslovnim knjigama i nije prijavila u godišnjem finansijskom izvještaju, čime je prekršila odredbe člana 21, 22. i 24. Pravilnika.

- Kontrolom troškova reklame i propagande koje je stranka iskazala u obrascu 4.2 (troškovi propagande) godišnjeg finansijskog izvještaja, utvrđeno je da je stranka dio troškova iz 2018. godine evidentirala u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju za 2019. godinu, čime je prekršila računovodstvene propise i odredbe člana 21, 22. i 23. Pravilnika.

Uvidom u račune koje je stranka dostavila utvrđeno je da je Stranka demokratske aktivnosti u poslovnim knjigama za 2019. godinu evidentirala troškove reklame i propagande po računima iz 2018. godine u ukupnom iznosu od 3.060,05 KM.

- Stranka je u poslovnim knjigama za 2019. godinu na kontu 40000-*troškovi materijala* evidentirala nabavku sitnog inventara po računu dobavljača „Jysk“ d.o.o. i to sljedećeg sitnog inventara: ogledalo (1 kom.) u iznosu od 50,00 KM, vješalice (2 kom.) u iznosu od 30,00 KM, vaze (2 kom) u iznosu od 43,90 KM i razne kutije i korpe (16 kom.) pojedinačnih vrijednosti od 6,50 KM do 26,95 KM, u ukupnom iznosu od 417,40 KM.

Stranka je nabavku sitnog inventara trebala u skladu sa Kontnim okvirom evidentirati u okviru grupe konta 13-Zalihe, te njihov otpis izvršiti na teret troškova tekućeg perioda, a u korist ispravke vrijednosti sitnog inventara. Postupajući na taj način, stranka bi uspostavila evidenciju o nabavljenom sitnom inventaru.

- (3) Stranka demokratske aktivnosti u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju nije iskazala sve obaveze na dan 31.12.2019. godine, čime je prekršila odredbe člana 24. Pravilnika.

Uvidom u podatke koje je dostavio Grad Živinice utvrđeno je da Stranka demokratske aktivnosti na dan 31.12.2019. godine ima obaveze po osnovu zakupa poslovnog prostora iz ranijih godina prema ovom gradu u iznosu od 2.833,96 KM. Stranka u poslovnim knjigama i obrascu 5 (obaveze) godišnjeg finansijskog izvještaja nije iskazala obaveze prema Gradu Živinice.

5.2 PREPORUKE

Preporučuje se Stranci demokratske aktivnosti da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- *da finansijska sredstva obezbijedena za finansiranje stranke koristi u skladu sa utvrđenim programom utroška sredstava,*
- *da se ne finansira iz izvora koji su zabranjeni političkim strankama,*
- *da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da uspostavi tačne evidencije o rashodima, obavezama i novčanim tokovima stranke, i*
- *da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.*

KOMENTAR

U ostavljenom roku, politička stranka nije se očitovala na nalaze revizije i mišljenje revizora dato u Preliminarnom izvještaju o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2019. godinu.

šef Odsjeka za revizijske poslove, revizor

Sanja Tošović

Pomoćnik revizora

Anela Burdžović Kapić

šef Službe za reviziju

Mr.sc Hasida Gušić